

1967-krigen omfattede Israel allerede ca. 78 pct. af det historiske Palæstinaområde.

Som led i overdragelsen af jord til en palæstinensisk stat vil det være afgørende, at der tilbageleveres sammenhængende områder, og at der etableres fri passage mellem dem, således at de palæstinensiske områder bliver økonomisk levedygtige.

Vedrørende Jerusalem bidrog mødet i Camp David til en større forståelse mellem parterne af problemets omfang og mulige løsninger. Barak bevægede sig tilsyneladende længst i forhandlingerne om Jerusalem. Samtidig må det nok erkendes, at Arafats arabiske mandat ikke på det tidspunkt tillod ham at gøre indrømmelser vedrørende Jerusalem på hele den muslimske verdens vegne.

Hvad angår de palæstinensiske flygtninge, drøftedes bl.a. mulighederne for nedsættelse af en international kommission til at behandle spørgsmålet om en tilbagevenden samt kompensation for tabt ejendom.

Den palæstinensiske minister for planlægning og internationalt samarbejde, Nabil Shaath, gav under et besøg i Danmark i august udtryk for, at man i fredsforhandlingerne med israelerne havde taget hul på, hvad han kaldte »den sidste halve time«. Det var Nabil Shaaths vurdering, at parterne ikke befandt sig langt fra en endelig aftale. Det var med hans ord ikke længere et hav, der skilte parterne, men en flod; floder var det muligt at bygge bro over.

Siden urolighederne brød ud den 28. september, har de internationale bestræbelser koncentreret sig om at få volden stoppet og bragt parterne tilbage til forhandlingsbordet. Bl.a. under topmødet i Sharm al-Shaykh den 16.-17. oktober i år forpligtede parterne sig til at gøre alt for at standse blodsudgydelserne. Israelerne lovede bl.a. at trække deres kampvogne og tunge våben tilbage fra uroområder og accepterede nedsættelse af en uvildig kommission til at undersøge, hvem der havde ansvaret for volden. Palæstinenserne lovede bl.a. at etablere en stødpude mellem demonstranterne og de israelske soldater.

På trods af Sharm al-Shaykh-forståelsen og den efterfølgende våbenhvileaftale mellem Arafat og Shimon Peres indgået den 2. november er det imidlertid fortsat ikke lykkedes at standse urolighederne, som vi desværre ved så godt. Situationen forekommer i øjeblikket fastlåst med risiko for pludselig og uforudsigelig eskalation, som man navnlig har set det i de seneste dage.

Der er i den palæstinensiske offentlighed en tiltagende følelse af frustration og ydmygelse og af at være blevet ført bag lyset af fredsprocessen. Det er en politisk realitet, som Arafat ikke kan tillade sig at ignorere. Vreden synes til en vis grad også vendt imod selvstyremyndighederne selv. Det er uklart, i hvilket omfang Arafat reelt kan standse urolighederne.

De israelske grænselukninger har medført en betydelig skærpelse af den i forvejen kritiske økonomiske og humanitære situation i Gaza og på Vestbredden. 130.000 personer er afskåret fra at komme på arbejde i Israel; arbejdsløsheden er steget fra 10 til 30 pct. Grænselukningen har ifølge FN betydet, at den økonomiske aktivitet i selvstyreområderne er blevet halveret. Endvidere er der ifølge oplysninger fra FN mangel på fødevarer og medicin.

Palæstinenserne kræver en klar manifestasjon af, at der på israelsk hold er politisk vilje til at videreføre fredsprocessen, f.eks. i form af yderligere israelsk tilbagetrækning fra de besatte områder eller frigivelse af PLO-fanger m.m. som forudset i de allerede indgåede aftaler.

Det er imidlertid i den nuværende situation indenrigspolitisk meget vanskeligt for premierminister Barak at give nogen indrømmelser. Israel kræver således, at palæstinenserne optøjer bringes til ophør som forudsætning for at genoptage forhandlingerne. Den israelske fredsløby omkring Arbejderpartiet er trængt i defensiven. Der er i offentligheden et stærkt ønske om, at Israel slår hårdt ned på urolighederne, der ses som et forsøg fra Arafats side på at lægge pres på forhandlingerne i en situation, hvor palæstinenserne efter israelsk opfattelse har fået det bedste forhandlingstilbud, de nogen sinde kunne håbe på.

Baraks politiske liv hænger fortsat i en tynd tråd. Netop i dag har Knesset førstebehandling af et oppositionsforslag om udskrivning af valg i utide. Baraks eneste håb om politisk overlevelse på lidt længere sigt er, at han kan gå til valg på grundlag af et udkast til en fredsaftale, som der er opnået enighed om med palæstinenserne, og udsigterne hertil er som nævnt i øjeblikket ikke gode.

Desværre er det nok mest sandsynligt, at urolighederne med varierende intensitet vil fortsætte en rum tid endnu. Der eksisterer en reel fare for regional udvidelse og eskalation, som man har set optakt til det på grænsen til Libanon. Umiddelbart efter Hizbollah-militsens bortførelse af tre israelske soldater den 7. oktober truede